

KELŐ-MÁTÉ JOHANNA

Járatlan járt utak, avagy nehézségek a járási hivatalok egy évtizedében, betekintés a kulisszák mögé

*Untrodden roads, or a decade of district offices, an
insight behind the scenes*

•
SZERZŐ:

Kelő-Máté Johanna, közigazgatási szakértő, kelo@toosz.hu

JEL kód: H83

Kulcsszavak: járási hivatal • szerkezeti változások • eredmények • kihívások

Absztrakt: Cikkem megírásakor nem az a cél vezetett, hogy a járási hivatalok több mint tíz éves működését elemezzem, hiszen azt már többen, sokszor megtették. Inkább néhány kevésbé köztudott tény, adatot vagy információt helyeztem a fókuszba kritikai jelleggel, amelyek révén az olvasóközönség bepillantást nyerhet az államigazgatás járási szintű kulisszatitkaiba.

AUTHOR:

Johanna Kelő-Máté, administrative expert, kelo@toosz.hu

JEL code: H83

Keywords: district government offices (DGOs) • structural changes • results
• challenges

***Abstract:** Writing my article, I was not guided by the goal of analyzing the operation of the district offices for more than ten years, as several of us have already done that many times. Rather, I focused on some less well-known facts, data or information in a critical manner, through which the reading public can get a glimpse of the behind-the-scenes secrets of state administration at the district level.*

BEVEZETÉS

2011-ben nagy felzúdulást keltett a járási hivatali struktúra újralakításának terve, amely megváltoztatta mind a helyi közigazgatás, mind az államigazgatás addigi szerepét. Pro és kontra érvek hangzottak el, többen már akkor is az önkormányzatiság megtépázását, a helyi önkormányzatok kiüresítésének kezdetét látták a folyamatban. Az elmúlt 10 évben az ellenzők és támogatók tábora is változott, a nézőpontok hol közeledtek, hol távolodtak egymástól.

A KEZDETEK

A járásek kialakításának kormányzati elképzelését az 1299/2011. (IX.1.) Kormányhatározat rögzítette, amely alapján az Országgyűlés elfogadta a járásek kialakításáról, valamint ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvényt. Ennek értelmében a járási hivatalok önálló feladattal – és hatáskörrel, de saját költségvetéssel nem rendelkező, a megyei kormányhivatalokhoz integrált területi egységekként kezdték meg a működésüket 2013. január 1-jével. (A járásek kialakítását megelőzte egy tudományos kutatás, aminek a zárótanulmánya az internetre is felkerül. Lásd Csité – Oláh, 2021.)

Visszaemlékezve, a megalakulás nem volt gördülékeny. Járási biztosok¹ kerültek kinevezésre, akik koordinálták a járáshoz tartozó önkormányzatok és a megyei kormányhivatalok közötti megállapodásokat. A koordináció és megállapodások több önkormányzat esetében is problematikusnak bizonyultak, tekintettel arra, hogy a járási hivatalok kialakításához előírták többek között az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan és ingó vagyon, feladat- és hatáskörök, a hivatali állomány egy részének kötelező áthelyezését, valamint az infokommunikációs eszközpark részleges elvonását, amit az önkormányzati szereplők – érthetően – nehezen vettek tudomásul.²

Különösen fájdalmasak voltak a fenti lépések annak tükrében, hogy 2013. január 1-jén felálltak a járási tankerületek,³ amelyek következtében az önkormányzati fenntartású iskolák által ellátott köznevelési feladatok ettől az időponttól kezdve állami feladattá váltak. Az oktatási struktúraváltoztatás jelentősen csorbította az önkormányzatok önállóságát, sőt sértette az önkormányzati és a lakossági érdekeket is.⁴

Egy évtized távlatából elmondhatjuk, hogy minden strukturális változtatásra irányuló lépés a centralizációt segítette, anélkül, hogy azokat hatástanulmányok sokasága előzte volna meg. A változtatások – mint politikai célkitűzések – magyarázata sokak számára biztató lehetett 2011-ben, tekintettel arra, hogy az indokolás minden esetben az állam többlet felelősségvállalásának állampolgári igénye volt a közjó érdekében.

A hatósági igazgatásban az államigazgatási feladatok nagy számban kerültek át a járási hivatalokhoz, ezzel is csökkentve az önkormányzatok hatáskörét. A változtatások jogcíme a Jó Állam elnevezésű államreform bürokrácia- és költségcsökkentési elképzelése, a párhuzamos hatáskörök felszámolása, a vállalkozók fókuszba helyezése volt.

STRATÉGIA-E A STRATÉGIA?

A fentiek alátámasztását szolgálta a 2015-ben kiadott Közigazgatási- és Közszolgáltatás-fejlesztési Stratégia⁵ (a továbbiakban: Stratégia), amely alapot adott az újításoknak és deklarálta azokat a szempontokat, amelyek mentén az államigazgatási reform folytatódhat. Az akkori miniszteriális vezetés célul tűzte ki, hogy Magyarország versenyképességét a gazdasági, társadalmi, jogalkotási változásokon túl a közigazgatási reformok is elősegítsék. A cél valóban nemes lehet akkor, ha a megvalósításhoz adottak a környezeti, az infrastrukturális, a gazdálkodási és a humán erőforrások, valamint a vezetői rátermettség, amely nélkül a folyamat nem realizálható.

A Stratégia hangsúlya a közigazgatás megújításán volt, kiemelve az átláthatóságot, az ügyfélmenet egyszerűsítését, az ügyfélbarát szolgáltatást és az innovatív informatikai megoldásokat.

Mindezekon túl a Stratégia egyik fontos eleme – SWOT analízis formájában – a közigazgatási változtatásokat érintő beavatkozási pontok felsorolása volt, amelyek már akkor kiemelték, hogy jelentős változtatásokra van szükség a szervezeti kiszámíthatóság, a személyi fluktuáció, és az alacsony motiváltság miatt is.

A járási hivatalok létrehozásának alapkoncepciójaként határozták meg az ügyintézési folyamatokban elengedhetetlen szemléletformálást, paradigmaváltást.

A fentiek mellett a módosítások vezérlőelvévé vált, hogy a járáások váljanak a területi államigazgatás alsó szintjeivé, ahol az államigazgatási tevékenységek elérhető közelségben és a legjobb minőségben kerülnek biztosításra.⁶

Sajnálatos módon azonban már a járási hivatalok államigazgatási rendszerbe való elhelyezése is egyfajta tudathasadást eredményezett, tekintettel arra, hogy különösen kezdetben, jogállásukat „osztott státuszúként”⁷ definiálhattuk, hiszen elsőfokú államigazgatási szervtől (jegyző) átvett feladatokat is elláttak több települést összefogó kormányhivatali egységként. A kormányhivatalok pedig általános hatáskörű területi szervek.⁸

A járási hivatalok tehát kettős jogállású belső szervezeti egységek, amelyek szervezeti önállósággal ugyan nem rendelkeznek, de sui generis hatáskört gyakorolnak.⁹

A probléma a kormányzat által hangsúlyozott jobbító szándékkal az, hogy a szubszidiaritás¹⁰ elvét pont a területi szint beemlése csorbította, tekintettel arra, hogy a járáásokhoz telepített ügyek közül jó néhányat egyszerűbb és gyorsabb volt a jegyzőnél intézni.

SOK? TÚL SOK? JÁRÁSI HIVATALOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA

A járáskialakításában nagy szerepet játszott az országgyűlési képviselő lobbi. Lobbi érdekek határozták meg a járásszékhely települések, sőt a járáskialakítását is. Határozott meggyőződés, hogy a járáskialakítások száma eltúlzott. Az 1983-ban megszüntetett járáskialakítások száma mindössze 97 volt, szemben a 2013-ban megalakult 175+23 járási és kerületi hivatali számmal.¹¹ A járásszékhely településnek több szempontot is teljesíteni kellett. Az ideális székhely már működő államigazgatási struktúrával rendelkezett (bírószék, ügyészség, rendőrkapitányság), lényeges volt a közösségi közlekedéssel való megfelelő ellátottság. Bár az alapkövetelmény a térszervező funkciók megléte volt, ezek a kritériumok sem teljesültek maradéktalanul, hiszen például a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében lévő Gönc város úgy lett járásszékhely település, hogy lakosságának száma 2012-ben 1951 fő volt. Említésre méltó még a Somogy vármegyei Tabi járás, ahol a hozzá tartozó 24 település összlakosságának száma mindösszesen 11.795 fő.

A legnagyobb lélekszámú járás a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyéhez tartozó Miskolci járás, amelynek 39 településén 233.281 lakos él.

Mindezektől függetlenül a járáskialakítások száma stabilnak tekinthető. 2013-tól a számuk egygyel csökkent, mikor 2015-ben megszűnt a Fejér megyei Polgárdi járás, és az ahhoz tartozó 9 település megosztásra került az Enyingi és a Székesfehérvári járás között.

Álláspontom szerint teljesen felesleges ennyi hivatalt működtetni. Minden szempontból pazarlás és a Stratégiában leírt célokat költségkímélőbb módon lehetett volna teljesíteni a '80-as évek számszaki mintájára.

KEZDETI NEHÉZSÉGEK A RÉSZTVEVŐ SZEMÉVEL

A járási hivatalok vezetői 2012. december 17-én tették le a hivatali esküjüket, majd saját maguk szervezték meg, hogy a hivatalok 2013. január 2-án képesek legyenek ügyfélfogadásra ügyfélérdekek sérülése nélkül. A valóságban ez azt jelentette, hogy a hivatalvezetők szívesleg sorát kérték a járáshoz tartozó polgármesterektől, önkormányzati szereplőktől vagy más személyektől akár abban is, hogy a hivatali helyiségek bútorzattal való berendezése megtörténjen.

A megyei kormányhivatalok és a későbbi hivatalvezetők között 2012 októberében kezdődtek meg a megbeszélések. Ezek a megbeszéléseken nem hangzottak el lényegi felvetések sem a hivatali állomány számáról, sem a feladatokról, sem az irattanyagok átadásának menetéről, sem pedig a leendő vezetők munkakörülményeiről, vagy fizetéséről.

Instrukció arra sem volt, hogy a jelölt hogyan vegye fel a járás polgármestereivel a kapcsolatot, ezért a 175 járási és 23 kerületi hivatalvezető eltérő módokon ismerte meg az illetékeségi területéhez tartozó települési vezetőket. A járási hivatali munkában a szíveslegi alap máig nem veszett ki. A polgármesterek adnak például energiaforrást a kormányablak-busz működéséhez, kampányfeladatoknál nemcsak a helyismerettel rendelkező kollégákkal segítenek, de sok esetben járművel is. Különösen a létrehozást követően fordult elő többször, hogy az önkormányzatok akár borítékkal, vagy más papír-írószerrel járultak hozzá a járási hivatalok működéséhez.

MIK AZOK A KAMPÁNYFELADATOK?

A definíció azt a tevékenységet jelenti, amikor a hivatali állományhoz tartozó tisztviselőknek a napi feladatokon túl rövid határidővel kellett a szakmába nem vágó, egész napos tevékenységet végezni, különböző minisztériumok által meghatározott témában.

A feladatok különösen kizsigerelték az állományt, hiszen erre hivatkozva nem lehetett szabadságot kivenni, kivéve, ha az előre tervezett volt és a szabadságolási tervben feltüntetésre került. Az akciók egy-két esetet kivéve nem kaptak nagy nyilvánosságot, pedig rámutatnak arra, hogy a kormányzat nem kíméli a tisztviselőit annak ellenére, hogy feltétlen lojalitást várnak el tőlük.

2016. áprilisban Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter időszerűnek látta a „tanyák villamos energiával történő ellátását megalapozó felmérése” elnevezésű vizsgálat¹² elindítását. A gyakorlatban a felmérés azt jelentette, hogy a járási hivatali dolgozók – az akkor még – járási földhivatali osztályok által kinyomtatott analóg térképeket használva, tanyáról-tanyára jártak, és igyekeztek a több mint 40 kérdéses kérdőívet közösen kitölteni az együttműködésre hajlandó tanyatulajdonosokkal. Az együttműködés kiterjedt arra, hogy a tulajdonos beleegyezett abba is, hogy ingatlanáról, területéről, több oldalról fénykép készüljön. Jó néhány megválaszolatlan kérdés merült fel, többek között, hogy a térképen feltüntetett tanyák közé bekerüljön-e a listába az elhagyatott, lakatlan vagy romos tanya, illetve, hogy a szívességi használó lakos, vagy tanyafogláló lakos esetén mi a teendő. Egészségvédelmi kérdések is felmerültek, tekintettel arra, hogy a tanyás területeket több kutya is őrzi, amelyeket nem kötnek meg. Bár az esetek nem kerültek be a köztudatba, de több állami tisztviselő is szerzett sérülést a feladat ellátása során.

Néhány munkanap elteltével érkezett csak a könnyítést, hogy amennyiben 3 alkalommal történő próbálkozás után sem sikerül az ingatlan tulajdonosával találkozni, akkor negyedik alkalommal már nem kell a tanyát meglátogatni.

Fontos tudni, hogy a felméréshez releváns segítséget adtak a polgármesterek. A legtöbb járás hivatalához mindösszesen egy szolgálati gépjármű tartozott, így önkormányzati gépjárművek nélkül a feladatot nem lehetett teljesíteni, sőt csak a helyismerettel rendelkező mezőőrök, védőnők, lakosok támogatásával lehetett sikeres a projekt. A felmérésre mindösszesen 30 nap állt rendelkezésre, ami alatt a kollégák több száz túlórárt teljesítettek körforgóban járva a külterületi részeket. A felmérésnek sem folytatása, sem eredménye nem lett, sőt a hivatali dolgozók túlórájának kifizetését sem engedélyezték több megyében, inkább szabadnap formájában kerültek megváltásra.

2016-ban újabb feladatot kaptak a járási hivatal munkatársai, amikor november végén bejelentésre került, hogy 10 ezer forintnyi Erzsébet utalványt kap minden nyugdíjas. Az elképzelés az volt, hogy a Magyar Posta díjcsökkentésénél olcsóbb megoldást keressenek a több millió utalvány személyes kézbesítésére. A felvetés a kormányhivatali és a járási hivatali dolgozókat jelölte ki erre a feladatra azzal, hogy a december 24-ei határidő teljesítéséhez a szabadságon lévő tisztviselőket is be kell rendelni és a feladatba állítani. Erőteljes munkáltatói és szakszervezeti tiltakozás indult meg az ügyben, ami természetesen ellenállást váltott ki. Kósa Lajos, a kormányzópárt akkori frakcióvezetője élesen bírálta az észrevételt tevőket, amikor azt nyilatkozta, hogy nem érti, miért probléma a hivatalnokoknak, hogy dolgozni kell.

A tisztviselők természetesen nem emiatt adtak hangot ellenérzésüknek, és nem a munka elkerülését célozták meg a kifogások. Többek között biztonságtechnikai kérdések is felmerültek, pl. hogy felkészült-e a hivatali állomány, hogy több százezer forintnyi utalványt szállítson biztonsági felszerelés és felkészítés nélkül tömegközlekedéssel, vagy egyéb módon. A végeredmény akkor kedvező volt a hivatali dolgozók számára, a feladatot a postai dolgozók végezték el.

2018-ban egészen meglepő feladatot kaptak a járási hivatalvezetők. A járás teljes területén, napi szinten kellett ellenőrizniük az óriásplakát helyeket, az azokra kikerülő tartalmakat. A feladat mögött nem volt járási hivatalhoz tartozó feladat, inkább szakmapolitikai ok húzódtott meg a háttérben. Emlékszünk, a plakáttörvényként elhíresült jogi szabályozásra, amely kimondta, hogy a plakátkihelyezésről szóló szerződéseket a feleknek haladéktalanul el kell küldeniük az érintett hatóságnak, amely azt honlapján közzéteszi. Amennyiben ez a kötelezettség nem teljesül, a hatóságnak a plakátokat két napon belül el kellett távolítania és az érintettek plakátonként 150.000 forintos bírságot kaptak.¹³ Szerencsés volt az a járás, amelyiknek a területén kevés reklámtábla került kihelyezésre, mert így csak néhány tisztviselő végezte a helyszíni ellenőrzést.

A Covid pandémia időszakot sem kerülte el a kampányfeladat. 2020. áprilisban országos reprezentatív Covid-19 vizsgálatra került sor. A vizsgálatot 4 orvosképző egyetem hajtotta végre az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatásával. A szűrővizsgálatot a mára jól ismert PCR-tesztel végezték. A tesztelésre a KSH statisztikusai segítségével kiválasztott 17.778 főt hívtak meg az ország egész területéről, minden 14 év feletti korosztályból.¹⁴

A meghívottakat levélben és telefonon is megkeresték, az értesítések kézhez juttatásában a járási hivatalok munkatársai jártak el. Volt olyan járás, ahol a hivatalvezető személyesen vitte el a kijelölt lakosoknak a szűrőesorozatra való „behívókat”.

LÉTEZIK-E IDEÁLIS JÁRÁS?

2014-ben a Stratégiában került rögzítésre az „ideális járás” mint célfogalom. A misszió értelmében 2020-ig a járások megtalálják végleges helyüket az igazgatási rendszerben, jellemző lesz a szervezettség és a költséghatékonyság.

Valójában inkább az volt a megfigyelhető, hogy 2013–2020 között egymást érték az átalakítások, úgy, hogy arra sem a személyi állomány, sem az informatikai háttér nem volt felkészülve vagy felkészítve.

Ebben az időszakban változások sorát éltek meg a hivatalok, amelyekre különböző címkeket ragasztottak, így nevezték azokat külső-belső integrációnak, hatásköri racionalizálásnak vagy megerősítésnek, feladattranszfer átadásnak-átvételnek, vezetői létszám észszerűsítésnek, de ide sorolhatjuk a lojalitást fokozó állami tisztviselői kar létrehozását, majd kormánytisztviselői jogviszonyra változtatását.

ÁGAZATI SOVINIZMUS¹⁵

A jelenség tetten érhető bármely ügkörnél, járási hivatali szinten mégis a foglalkoztatási osztályokon figyelhető meg leginkább, hogy az ágazatért felelős minisztérium erőteljesen érvényesíti igényeit.

A foglalkoztatás,¹⁶ annak kiterjesztése, a munkanélküliség elleni küzdelem az egyik legfontosabb társadalmi és gazdasági érdek. A járási hivatalok foglalkoztatási osztályai sokat tesznek azért, hogy elősegítsék a foglalkoztatást, és a járásban élő munkanélküliek segítségét kapjanak a munkaerő-piaci megmérettetésükhöz.

2015-ben a járási hivatalok tevékenységének racionalizálásakor kísérletet tettek arra is, hogy az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatalok illetékességét észszerűsítsék, így a kisebb járásokban nem költséghatékonyan működő osztályokat tagolták volna a nagyobb járásokhoz, gyakorlatilag visszaállították volna a 2013 előtti állapotokat, így 2015. április 1-jén ún. „Munkaerőpiaci pontok”-at hoztak létre. Ennek következtében a gazdaságtalanul, feleslegesen működő Foglalkoztatási Osztályok szervezeti önállósága megszűnt, az önálló osztályvezetői státusz is, és betagozódtak a legközelebbi járási hivatal szervezeti egységébe. Az állapot azonban csak 2015. július 21-ig állhatott fenn. Alig két hónapot élt meg a kezdeményezés, mert július 22-étől az említettek visszakapták önállóságukat. A visszaállítás a területi országgyűlési képviselők „érdeme”, politikai lobbijuk érte el, hogy visszavonják az észszerűsítésre törekvő megoldást.

KÖZÉPPONTBAN AZ ÜGYFÉL, VAGY MÉGSEM?

A vizsgált időszakban egymásnak ellentmondó intézkedésekre, át nem gondolt változtatásra is sor került, amely miatt jelentős ügyfélérdekek sérültek. Ezek közé tartozik, hogy bár a 2016-2017. évi hatásköri módosítással a fogyasztóvédelem, az áldozatsegítés és jogi segítségnyújtás ügyek járási hivatali hatáskörbe kerültek és a járási hivatalok megfelelően látták el a feladatot, a hatáskörök 2020-ban visszarendezésre kerültek, és ismételen a kormányhivatalok kapták meg a feladatellátás lehetőségét.

Ha jól belegondolunk, a felsorolt ügyekben jelentős érdeksérelemmel kerülnek szembe az ügyfelek. A járásszékhelyen történő jogi segítségnyújtás helyett el kell utazniuk a vármegyei kormányhivatalba, ami sokszor olyan költséges és nehézkes számukra, hogy inkább nem igénylik az ingyenes felvilágosítást. Ugyanez a helyzet azokkal az áldozatokkal, akik joggal várják el a társadalom segítségét. A kiszolgáltattott, jövedelemmel alig rendelkező ügyfelek esetén a hatásköri visszahelyezés különösen nem polgárbarát.

Ha a lépés okait vesszük górcső alá, nem fogunk csalódni. A feladatkataszter járási hivatalhoz való áthelyezése érzékenyen érintette a kormányhivatalokat, tekintettel arra, hogy az addig hatáskörrel rendelkező osztályok feladatnélkülivé váltak. A megoldás inkább kétes, hiszen inkább ügyfeleket „áldoztak be” annak érdekében, hogy kormányhivatali álláshe-lyeket ne kelljen megszüntetni.

JÁRÁSI HIVATALI ÜGYINTÉZŐK NEHÉZSÉGEI

Az elmúlt tíz évben sok esetben tört meg a hivatali állomány lelkesedése. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 2018. január 1-jei hatálybalépése biztosan ebbe a kategóriába sorolható. A törvény nehezen kezelhető, archaikus, eljárás jogilag nem haladó szellemű, nem veszi figyelembe, hogy a tisztviselői kar jelentős fluktuációval küzd.

A tisztviselők jogállása és jogviszonya is többszöri módosításon esett át. A ma hatályos, a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (Kit.) bevezetésével a kormánytisztviselői pálya elvesztette a stabilitását, sérült a jogviszony szerződéses jellege, a munkáltatói jogkört tágította, ami visszaéléseknek adhat teret.¹⁷

A pandémia alatt több demotiváló kijelentés is elhangzott, ami a kormánytisztviselőket, ha akkor nem is, de hosszútávon bizonyára elgondolkodtatja. Szíjjártó Péter miniszter¹⁸ szavait idézem: „Volt még egy nagyon fontos varázskifejezés: home office és az erre vonatkozó törekvés. Ezt sem engedélyeztem, és nem fogom engedélyezni a jövőben sem. Azt kértem a helyettes államtitkároktól és a főosztályok vezetőitől, hogy írják össze azoknak a munkatársaknak a nevét, akiknek a teljesítményét és a munkáját ebben a helyzetben nélkülözni tudják. És zárójelben tettem hozzá, hogy akkor ezt véglegesen meg is köszönhetik. Érdekes módon egyetlen egy név felírására sem került sor ezekre a listákra.”¹⁹

A mondat számomra azt üzenté, hogy még járványidőszakban sem fontos a kormánytisztviselő, mint ember, lehet akár kisgyerekes szülő, akár a szendvicsgeneráció tagja stb. Az eset mégis kedvező irányt vett akkor, a Covid harmadik hullámában bizonyos szervezeti egységeken dolgozókat home office-ba küldtek, másoknak pedig engedélyezték az otthoni munkavégzés lehetőségét.

INFORMATIKAI RENDSZEREK

Jogosan merül fel a kérdés, hogy történt-e elmozdulás az elmúlt egy évtizedben, vagy csak a „big bang”²⁰ jellegű szerkezeti változások, kiszámíthatatlan személycserék, átgondolatlan technikai „fejlesztések”, személyzetet sújtó események történtek.

Magam a Kormányablakok működését és az informatikai ügyintézési rendszerek térnyerését sikeresnek látom. Személyesen az ügyfelek a legtöbbet a kormányablakokban találkoznak az ügyintézéssel, az ügymenettel, a legtöbb tapasztalatot az erre a területre testált feladatok intézésével szerzik. A kormányablakok persze nem azért működnek jól, mert országosan egységes a színvonal, a logó, vagy a bútorzat. Vallom, hogy az ott dolgozó kormánytisztviselők döntő többsége kompetens, szakmájában jártas, ismeri a vonatkozó jogszabályi kereteket, kellő rutinnal és egyben rugalmassággal is rendelkezik.

Az online ügyintézés lehetősége is sokat lendített az államigazgatás kedvező megítélésében. A digitális fejlesztésekkel egyre több ügymenet válik online elérhetővé és intézhetővé, a programok stabilabb működése és gyorsabb átfutási ideje jelentős könnyebbséget okoz az ügyfeleknek.²¹

ÖSSZEGZÉS

Feltehetnénk úgy is a kérdést, hogy van-e értelme a járási hivatalok működésének? A kérdésre nem egyszerű a válasz. Azzal egyet kell, hogy értsünk, hogy a járási hivatalok megszüntetésére, vagy a hatáskörök jegyzőhöz való visszadelegálására nincs lehetőség. Ugyanakkor az államigazgatás területi részét újra lehetne gondolni. Lássuk be, nincs szükség olyan járási hivatalokra, ahol a teljes hivatali létszám 16 fő, szemben például Szarvas Város Önkormányzat polgármesteri hivatalának 70 fős hivatali köztisztviselői létszámával.

A Covid időszak alatt a Kormányablakok kifogástalanul működtek és álltak az ügyfelek rendelkezésére, míg a többi járási hivatali osztály home office-ban dolgozott.

A kormányablakban leadott iratanyagok rendre megérkeztek az eljáró osztályokhoz, ezen a területen volt a legkisebb fennakadás.

Mire következtethetünk ebből? Ha valóban a terhek csökkentése, a költség és humán-erő-forrás hatékonyság az államigazgatási reform célja, akkor érdemes megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy a valamennyi járási hivatali osztályt a megyei kormányhivatalokba vonjanak be, mint ahogy történt ez például a jegyzői építéshatósággal, vagy a járási hivatali földhivatali osztályokkal. Ezzel a lépéssel valóban a racionalizálás útjára lehetne lépni.

JEGYZETEK

- 1 2018/2012. (VIII.13.) Korm. rendelet.
- 2 2012. évi XCIII. törvény 2. § (1) bekezdés.
- 3 A járási tankerületek kialakításának előzménye volt, hogy 2012 szeptemberében megalakításra került a Klebersberg Intézményfenntartó központ (KLIK).
- 4 Az állami fenntartásba vétel 3000 intézményt, az ott dolgozó pedagógusokat és iskolai alkalmazottakat és több mint 1 millió tanulót érintett.
- 5 *Közigazgatási- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014–2020*. Elérhető: https://2015-2019.kormany.hu/download/8/42/40000/K%C3%B6zigazgat%C3%A1s_fejleszt%C3%A9si_strat%C3%A9gia_.pdf (Letöltés ideje: 2024.02.09.)
- 6 Kelő Johanna: *Változások a magyar területi államigazgatásban- szervezeti és humánerőforrás viszonyok 2010–2020*, Új Magyar Közigazgatás, 2020, 25.
- 7 Kéki Zoltán: *Helyi közigazgatás új szereposztásban*. Elérhető: <https://jegyzo.hu/helyi-kozigazgas-tas-uj-szereposztasban/> (Letöltés ideje: 2024.02.09.)
- 8 Fábrián Adrián – Hoffmann István: *Az államigazgatás területi és helyi szervei: kormányhivatalok és járási intézmények*. Elérhető: <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/100210/661.pdf?sequence=1> (Letöltés ideje: 2024. 02.01.)
- 9 Wéber Gabriella: *A szakigazgatás átalakítása a járási hivatali rendszer tükrében*, 2014.
- 10 Szubszidiaritásról beszélünk akkor, amikor a döntések, a beavatkozások, a felmerülő kérdések és ügyek megoldása az állampolgárhoz legközelebbi szinten van.

- 11 Forrás: A fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII.23.) Korm. rendelet, hatályos 2024.01.01. (Letöltés ideje: 2024. 02.09.)
- 12 A Kormány B/38. számú, a tanyák, és tanyás térségek megőrzéséről, fejlesztéséről szóló 49/2009. (V.27.) OGY határozatban foglaltak 2011. és 2012. évi végrehajtásáról szóló jelentésben kiemelt célkitűzésként jelölte meg az összes magyarországi tanya 2020. évig villamos energiával történő ellátását.
- 13 Elképesztő húzással, erőből átnyomta a Fidesz a plakáttörvényt. Elérhető: https://index.hu/belfold/2017/06/23/rendkivuli_parlamenti_ulesen_szavaznak_a_plaktattorvenyrol/ (Letöltés ideje: 2024.02.3)
- 14 A tesztelésben való lakossági részvétel önkéntes és ingyenes volt, akiket reprezentatívan és véletlenszerűen a KSH adataira támaszkodva kerestek meg.
- 15 Ágazati érdekek előtérbe helyezése.
- 16 Koncz Katalin: *A foglalkoztatottság növelése és a munkanélküliség csökkentése*. Elérhető: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2001/2001_01/2001_01_064.pdf, 64. (Letöltés ideje: 2024.01.31.)
- 17 Kelő Johanna: *Változások a magyar területi államigazgatásban- szervezeti és humánerőforrás viszonyok 2010–2020, II. rész*, Új Magyar Közigazgatás, 16.
- 18 Külgazdasági és külügyminiszter.
- 19 Szijjártó most mondta el, hogy kirúgást ígért azoknak, akik home office-ba akartak menni a járvány miatt. Elérhető: https://hvg.hu/gazdasag/20200826_szijjarito_peter_kirugas_kulugyminiszterium_home_office_jarvany.
- 20 Belényesi Emese: *A változásmenedzsment a közigazgatásban*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 19.
- 21 A fejlesztések uniós projektek keretében valósultak meg.

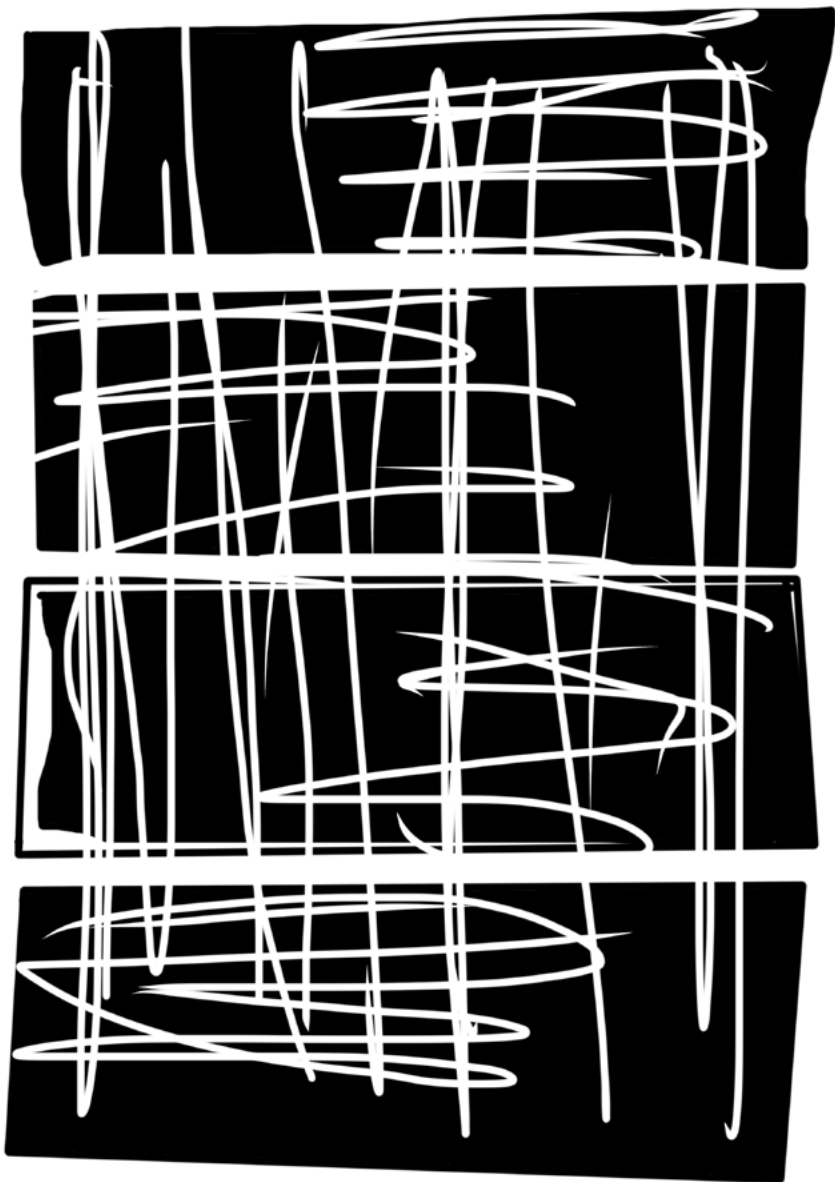
IRODALOMJEGYZÉK

- Belényesi Emese: *A változásmenedzsment a közigazgatásban*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2014, ISBN 978-675-5491-09-02.
- Kelő Johanna: *A járási hivatalok és járási feladatellátás rendszere – különös tekintettel a városi és megyei jogú városokban található járási hivatalok hatásköri különbségeire*, in: Laki Ildikó – Szabó Tamás (szerk.): *Agglomerációs várostérségi tanulmányok, Nagyvárosi, városi és települési dilemmák a 21. században*, TÖOSZ-Homo Oecologicus Alapítvány, Budapest, 2017, ISBN 978-963-12-8621-2.
- Kelő Johanna: *Változások a magyar területi államigazgatásban- szervezeti és humánerőforrás viszonyok 2010–2020, II. rész*, Új Magyar Közigazgatás, Budapest, 2020, 16. ISSN 2060-4599

INTERNETES FORRÁSOK

- Csité András – Oláh Miklós – Szalkai Gábor (szerk.): (2011) *A területi közigazgatás reformját elősegítő tanácsadás a modern kori járásek központjainak és lehatárolásának tárgyában* (Agg Zoltán és szerzőtársai kutatási jelentések a járásek újbóli kialakítása érdekében), JARAS_összefoglaló_tanulmány (hetfa.hu) Előadás slide-ok pdf-ben: Szentendre_MST_2012_05_16 (hetfa.hu)

- Hazafi Zoltán – Ludányi Dávid (szerk.): *Kommentár a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvényhez*. Elérhető: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16458/Kommentar%20a%20kormanyzati%20igazgatasrol%20szolo%202018.%20evi%20CXXV.%20t>
- *Közigazgatási- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014–2020*. Elérhető: https://2015-2019.kormany.hu/download/8/42/40000/K%C3%B6zigazgat%C3%A1s_feljeszt%C3%A9si_strat%C3%A9gia_.pdf
- Koncz Katalin: *A foglalkoztatottság növelése és a munkanélküliség csökkentése*. Elérhető: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2001/2001_01/2001_01_064.pdf, 64.
- Kéki Zoltán: *Helyi közigazgatás új szereposztásban*. Elérhető: <https://jegyzo.hu/helyi-kozigazgas-uj-szereposztasban/>

•
Hegyeshalmi László: Rajz 2.